

הלכות תפלה וברכת כהנים פרק יב

פרק יב: קריאת התורה

תקנת קריאת התורה

א.

משה רבינו תיקן שיהו קוראין בתורה ברבים בשבת, ובשני ובחמישי בשחרית, כדי שלא ישהו שלשה ימים בלא שמיעת תורה. ועזרא הסופר תיקן (א) שיהיו קוראים כן במנחה בכל שבת, משום יושבי קרנות.

ב.

וגם הוא תיקן שיהיו הקוראים בשני ובחמישי שלשה בני אדם.

ג.

ולא יקראו פחות מעשרה פסוקים:

ד.

ימי קריאת התורה והפטרה

ואלו הן הימים שקוראין בהן בתורה בציבור, (א) בשבתות, (ב) במועדים, (ג) ובראשי חדשים, (ד) ובתעניות, (ה) ובחנוכה ופורים, (ו) ובשני ובחמישי שבכל שבוע ושבוע.

ואין מפטירין בנביא אלא בשבתות, ובימים טובים, ובתשעה באב:

ג.

אין קוראין בתורה בציבור בפחות מעשרה אנשים גדולים בני חורין.
ואין קוראין פחות מעשרה פסוקין, ו"וידבר" עולה מן המנין.

שלשה

ולא יהיו הקוראין פחות משלשה אנשים.
ואין מתחילין בפרשה פחות משלשה פסוקין,
ואין מניחין בפרשה פחות משלשה פסוקין,
ולא יקרא הקורא פחות משלשה פסוקין:

ד.

שלשה שקראו עשרה פסוקין - שנים קוראין שלשה שלשה, ואחד
ארבעה.

ובין שהיה הקורא ארבעה ראשון או אחרון או אמצעי - הרי זה משובח:

סדר הברכות

ה.

כל אחד ואחד מן הקוראין פותח ספר תורה, ומביט במקום שהוא קורא
בו,

ואחר כך אומר, ברכו את י"י המבורך,
וכל העם עונין, ברוך י"י המבורך לעולם ועד,

וחוזר ומברך, ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו ברוך אתה י"י נותן התורה, וכל העם עונים אמן.

ואחר כך קורא עד שישלים לקרות, גולל הספר, ומברך, ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם אשר נתן לנו תורת אמת חיי עולם נטעה בתוכנו ברוך אתה י"י נותן התורה:

1.

אין הקורא רשאי לקרות בתורה עד שיכלה אמן מפי הציבור. קרא וטעה, אפילו בדקדוק אות אחת - מחזירין אותו עד שיקראנה בדקדוק.

ולא יקראו שנים בתורה, אלא האחד לבדו. קרא ונשתתק - יעמוד אחר תחתיו, ויתחיל ממקום שהתחיל הראשון שנשתתק, ומברך בסוף:

2.

אין הקורא רשאי לקרות עד שיאמר לו גדול שבציבור לקרות. ואפילו חזן הכנסת או ראש הכנסת אינו קורא מעצמו, עד שיאמרו לו הציבור או גדול שבהן לקרות. וצריך אחר לעמוד עמו בשעה שהוא קורא, כדרך שהחזן עומד עם הקוראים:

הקורא יש לו לדלג ממקום למקום בענין אחד, כגון "אחרי מות"
(ויקרא ט"ז:א'), ו"אך בעשור" (ויקרא כ"ג:כ"ז) שבפרשת "אמור אל הכהנים"
(ויקרא כ"א:א').

והוא שלא יקרא על פה, שאסור לקרות שלא מן הכתב אפילו תיבה
אחת.

ולא ישהה בדילוג אלא כדי שישלים התורגמן תרגום הפסוק:

דיני שומעים

ט.

כיון שהתחיל הקורא לקרות בתורה - אסור לספר אפילו בדבר הלכה,
אלא הכל שותקין ושומעין ומשימין ליבם למה שהוא קורא, שנאמר
"ואזני כל העם אל ספר התורה" (נחמיה ח'ג').

ואסור לצאת מן הציבור בשעה שהקורא קורא, ומותר לצאת בין איש
לאיש.

ומי שהוא עוסק בתורה תמיד ותורתו אומנותו, מותר לו לעסוק בתלמוד
תורה בשעה שהקורא קורא בתורה:

מנהג התורגמן

י.

מימות עזרא נהגו שיהא שם תורגמן מתרגם לעם מה שהקורא קורא
בתורה, כדי שיבינו ענין הדברים.

והקורא קורא פסוק אחד בלבד, ושותק עד שיתרגם אותו התורגמן, וחוזר וקורא פסוק שני.

ואין הקורא רשאי לקרות לתורגמן יתר מפסוק אחד:

י.א.

אין הקורא רשאי להגביה קולו יתר מן המתרגם, ולא יגביה המתרגם קולו יתר מן הקורא.

ואין המתרגם רשאי לתרגם עד שיכלה הפסוק מפיו הקורא, ואין הקורא רשאי לקרות פסוק אחר עד שיכלה התרגום מפיו המתרגם.

ואין המתרגם נשען לא לעמוד ולא לקורה, אלא עומד ביראה ואימה.

ולא יתרגם מתוך הכתב, אלא על פה.

ואין הקורא רשאי לסייע לתורגמן, שלא יאמרו, תרגום כתוב בתורה.

והקטן מתרגם על ידי הגדול, ואינו כבוד לגדול שיתרגם על ידי הקטן.

ולא יהיו המתרגמין שנים כאחד, אלא אחד קורא ואחד מתרגם:

י.ב.

ולא כל המקראות מיתרגמין בציבור.

מעשה ראובן,

וברכת כהנים,

ומעשה העגל מן "ויאמר משה אל אהרן" (שמות ל"ב:כ"א) עד "וירא משה

את העם" (שמות ל"ב:כ"ה), ועוד פסוק אחר "ויגוף י"י את העם" וכו' (שמות ל"ב:ל"ה), נקראין ולא מיתרגמין.

ובמעשה אמנון, המקום שנאמר "אמנון בן דוד" (שמואל ב' י"ג:א') לא נקרא

ולא מיתרגם:

יג.

המפטיר בנביא צריך לקרות בתורה תחילה, אפילו שלשה פסוקים חוזר וקורא מה שקרא שלפניו. ולא יפטיר בנביא עד שיגלל ספר תורה. ולא יפחות מעשרים ואחד פסוק, ואם שלם הענין בפחות מאלו אינו צריך.

ואם קרא עשרה פסוקים ותרגמן המתרגם - דיו, ואף על פי שלא שלם הענין.

ובנביא, אחד קורא ואפילו שנים מתרגמין. ומדלג מענין לענין אחר, ואינו מדלג מנביא לנביא, אלא בנביאים של שנים עשר בלבד, ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחילתו. וכל המדלג - לא ישהה בדילוג אלא כדי שישלים המתרגם תרגומו:

יד.

הקורא בנביא יש לו לקרות לתורגמן שלשה פסוקין, והמתרגם מתרגם שלשתן זה אחר זה.

ואם היו השלשה פסוקים שלש פרשיות - לא יקרא לתורגמן אלא אחד אחד:

טו.

המפטיר בנביא מברך לפניו ברכה אחת, ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם אשר בחר וכו'. ומברך לאחריו ארבע ברכות, ברכה ראשונה חותם בה האל הנאמן בכל דבריו, שניה חותם בה בונה ירושלים,

שלישית חותם בה מגן דוד,

רביעית חותם בה בענין קדושת היום, כמו שחותם בתפילה.

וכן אם חל ראש חדש להיות בשבת, המפטיר בנביא מזכיר ראש חודש
בברכה זו כדרך שמזכיר בתפילה:

מספר הקוראים

טז.

כמה הם הקוראין,

בשבת בשחרית - קוראין שבעה,

וביום הכיפורים - שישה,

ובימים טובים - חמישה,

אין פוחתין ממנין זה, אבל מוסיפין.

בראשי חדשים ובחולו של מועד קוראין ארבעה.

בשבת וביום הכיפורים במנחה, ובשני ובחמישי שבכל שבוע, ובחנוכה

ובפורים בשחרית, ובימי התעניות בשחרית ובמנחה - קוראין שלשה,

אין פוחתין ממנין זה ואין מוסיפין עליו:

מי הקוראים

יז.

אשה לא תקרא בציבור, מפני כבוד הציבור.

קטן היודע לקרות ויודע למי מברכין - עולה ממנין הקוראים.

וכן המפטיר עולה מן המנין, שהרי קרא בתורה.

ואם הפסיק שליח ציבור בקדיש בין משלים ובין המפטיר - אינו עולה.

ציבור שלא היה בהם יודע לקרות אלא אחד - עולה וקורא, ויורד ויושב, וחוזר וקורא שניה ושלישית, עד שיגמור מנין הקוראים של אותו היום:

יח.

בכל קריאה מאלו, כהן קורא ראשון, ואחריו לוי, ואחריו ישראל. ומנהג פשוט הוא היום שאפילו כהן עם הארץ קודם לקרות לפני חכם גדול מ ישראל.

וכל מי שהוא גדול מחבירו בחכמה, קודם לקרות. והאחרון, שגולל ספר תורה, נוטל שכר כנגד הכל. לפיכך עולה משלים אפילו גדול שבציבור:

יט.

אין שם כהן - עולה ישראל, ולא יעלה אחריו לוי כלל. אין שם לוי - כהן שקרא ראשון חוזר הוא עצמו וקורא פעם שניה במקום לוי.

אבל לא יקרא אחריו כהן אחר, שמא יאמרו הראשון פסול ולפיכך עלה כהן אחר.

וכן לא יקרא לוי אחר לוי, שמא יאמרו אחד משניהם פסול:

סדר הקריאה

כ.

כיצד סדר הקריאה בתורה עם התפילה, כל יום שיש בו תפילת מוסף, אחר שיגמור שליח ציבור תפילת שחרית, אומר קדיש, ומוציא ספר תורה, וקורא לאחד אחד מן הציבור, ועולין וקוראין בתורה.

וכשגומרין מחזיר ספר תורה למקומו, ואומר קדיש, ומתפללין תפילת מוסף.

וימים שיש בהן מפטיר ומוסף - נהגו לאמר קדיש קודם שיעלה המפטיר, ויש מקומות שנהגו לומר אחר המפטיר:

כא.

במנחה של שבת ויום הכיפורים, אחר שיגמור שליח ציבור "תהילה לדוד" (תהלים קמ"ה:א') וסדר היום, אומר קדיש, ומוציא ספר תורה וקוראין בו, ומחזירו, ואומר קדיש, ומתפללין מנחה.

וכן בתעניות קוראין במנחה, ואחר כך אומר קדיש, ומתפללין תפילת מנחה.

אבל ביום טוב לא נהגו לקרות במנחה:

כב.

יום שאין בו מוסף, כשגומר תפילת שחרית אומר קדיש, ומוציא ספר תורה, וקוראין בו, ומחזירו, ואומר קדיש, ואחר כך אומר "תהילה לדוד" וסדר היום כדרך שאומר בכל יום, ואומר קדיש, והעם נפטרינ:

הלכות ספר תורה

כג.

אין קוראין בחומשין בבתי כנסיות, משום כבוד הציבור. ואין גוללין ספר תורה בציבור, שלא יטריח עליהן להיותן עומדין עד שיגלל. לפיכך אם צרכו לקרות שני ענינים, מוציאין שתי תורות.

ולא יקרא איש אחד ענין אחד בשתי תורות, שמא יאמרו ספר ראשון פגום היה ולפיכך קרא בשני:

כד.

כל הגולל ספר תורה - גוללו מבחוץ. וכשהוא מהדקו - מהדקו מבפנים, וצריך להעמידו על התפר.

מקום שמוציאין ספר תורה אחר שקוראין בו, ומוליכין אותו לבית אחר להצניעו - אין הציבור רשאים לצאת עד שיצא ספר תורה, וילוו אותו והן אחריה עד המקום שמצניעין אותו בו: